

Onderwerp Herontwikkeling Oude Boteringestraat 18

Steller Jeroen Engels

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 83 31 Bijlage(n) -

Ons kenmerk

Datum 16-12-2020 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Graag willen wij u informeren over de voorgenomen herontwikkeling van het de voormalige Openbare Bibliotheek aan de Oude Boteringestraat 18. De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) heeft het pand verworven op 3 juni 2014. Het pand is destijds aangekocht om de Faculteit Rechtsgeleerdheid een nieuw onderkomen en een eigen adres te bieden. Omdat het gaat om een bijzonder markant gebouw op een belangrijke plek in de historische binnenstad informeren wij u over de achtergronden en het proces van de herontwikkeling voordat de planologische procedure tot wijziging van start gaat.

Aanleiding

De herontwikkeling van het voormalige Openbare Bibliotheek tot de Rechtenfaculteit is een van de laatste stappen, die voortvloeien uit de planvorming van de Grote Markt Oostzijde, waarbij het Groninger Forum is ontstaan. Al in 2005 heeft Ecorys onderzocht wat de ruimtelijke en economische effecten zijn van de integrale gebiedsontwikkeling in de stad. Toentertijd is ook ingegaan op de mogelijkheden voor een nieuwe invulling van de Oude Boteringestraat 18 door de RUG.

In de plannen van de RUG is deze strategische aankoop nodig om de uit zijn kluiten gegroeide Rechtenfaculteit in het stadshart te kunnen blijven huisvesten. Ontwikkeling van de Oostwand heeft uiteindelijk geleid tot een nieuw onderkomen voor Vindicat, de bouw van een nieuwe ondergrondse parkeergarage, de aanleg van de Nieuwe Markt, de opening van het Groninger Forum, een tweezijdige Poelestraat en de bouw van het Market Hotel en Merckt. Ook de herontwikkeling van het Groot Handelshuis en de bouw van Mercado passen in deze reeks. Het sluitstuk van de revitalisering van de Rode Weeshuisstraat en omgeving is de nieuwe invulling van de Oude Boteringestraat 18.

De Faculteit Rechtsgeleerdheid is toe aan nieuwe huisvesting. Momenteel is de faculteit gehuisvest in het Harmonie Complex, samen met de Faculteit der Letteren. Naast dat het Harmoniegebouw toe is aan een grondige renovatie, zijn beide faculteiten in de loop der jaren verspreid door het complex en vele panden in het gebied komen te zitten, waardoor zowel Letteren als Rechten onherkenbaar zijn als individuele faculteit. Dit geldt zowel voor studenten als voor medewerkers. Om voor beide faculteiten een herkenbaar ‘huis’ neer te zetten én de ruimte te hebben om het Harmoniecomplex grondig te renoveren, is in 2014 overgegaan tot de verwerving van Oude Boteringstraat 18.

Bij de start van het project in 2016 heeft de Faculteit Rechtsgeleerdheid haar visie op onderwijs en onderzoek en de ontwikkelingen binnen de faculteit vertaalt naar een ruimtebehoefte. Deze visie vormt de basis voor het ruimtelijk en functionele programma van eisen dat door de RUG is opgesteld. Dit programma van eisen is het toetsingskader voor het ontwerp. Uit de cijfers van de universiteit is gebleken dat de faculteit tot 2022 een groei verwacht in het aantal medewerkers, alsmede in het aantal bachelor studenten. Het aantal masterstudenten zal naar verwachting gelijk blijven. De recente ontwikkelingen als gevolg van corona zijn hier niet in verwerkt maar de eerste golf in het voorjaar van 2020 heeft geleid tot een behoorlijke toename van het aantal rechtenstudenten; enerzijds omdat vrijwel alle VWO-leerlingen zijn geslaagd in 2020 en anderzijds omdat geslaagden geen tussenjaar nemen vanwege de beperkingen. Tel daarbij op dat het Bindend Studie Advies voor eerstejaars is losgelaten in 2020, wat zal resulteren in een aanzienlijke groei van het aantal eerste en tweedejaars bachelors.

De verwachte aantallen zijn op basis van de standaard normering, die de RUG voor al haar gebouwen hanteert, vertaalt naar vierkante meters. Voor de faculteit Rechtsgeleerdheid komt deze normering op een totaal van ruim 16.000 m² bvo. Daarnaast komt uit de facultaire visie het volgende naar voren:

- De huisvesting is transparant en heeft een representatieve uitstraling die de ambities van de faculteit weergeeft;
- Alle medewerkers zijn ondergebracht in de nieuwe huisvesting, waarbij ook ruimte is voor onderwijsactiviteiten;
- De huisvesting biedt de mogelijkheid om ook de groei van het aantal medewerkers op te vangen;
- Het gebouw kent een goede toegankelijkheid met een gastvrije entree en goede informatievoorziening;
- Er zijn verschillende voorzieningen voor ontmoetingen van verschillende aard: restaurant, overlegplekken, wetenschapperslounges. Deze zijn gelegen op strategische plekken waardoor ontmoeten vanzelfsprekend wordt.

Kern van het plan

Om het beoogde programma van de faculteit Rechtsgeleerdheid te realiseren, is uitbreiding met een extra verdieping op het bestaande gebouw noodzakelijk. Indien de extra laag er niet zou komen, voldoet het pand niet meer aan de behoefte van de RUG en zou een andere plek voor de faculteit Rechtsgeleerdheid gezocht worden.

In de nieuwe situatie zal het gebouw bestaan uit vijf verdiepingen en circa 10.000 m² bvo. Daarmee is nog niet voorzien in het gehele programma. Een deel van het onderwijs zal in de Harmonie blijven plaatsvinden. De overige kwalitatieve eisen zoals hierboven beschreven, zijn in het ontwerp verwerkt.

Een discussie die momenteel ook binnen de RUG gaande is, heeft betrekking op de gevolgen van de coronacrisis op de manier van werken en daarmee de ruimtebehoefte. Hoewel ook de RUG ervan overtuigd is dat medewerkers in de toekomst meer thuis zullen werken ziet zij ook de grote behoefte én noodzaak van medewerkers en studenten om elkaar te blijven ontmoeten. De universiteit van de toekomst zal ook een ontmoetingsplek zijn waar nieuwe ideeën kunnen ontstaan, verdieping en discussie plaatsvindt en integrale, complexe (maatschappelijke) problemen aan de orde komen. Voor de ruimtebehoefte betekent dit dat de universiteit niet kijkt naar het verminderen van het aantal beschikbare vierkante meters maar juist naar een ander gebruik van de beschikbare meters. In het ontwerp van de Oude Boteringestraat 18 is hier reeds op ingespeeld door bijvoorbeeld een flexibele indeling in de werkkamers te bewerkstelligen. Zo zijn er nauwelijks nog éénpersoonskamers, maar kan gekozen worden uit een 2-, 3- of zelfs 4-persoons kamer, aangevuld met zowel informele als formele overlegplekken. Ook het gebied waar de verdiepingen ontsloten zijn, wordt ingericht als ontmoetingsplek.

De wijzigingen aan het pand

Oude Boteringestraat 18 is een markant gebouw met een grote betekenis voor Groningen als architectuurstad. Het gebouw is in 1992 geopend en is ontworpen door de Italiaanse architect Giorgio Grassi. De goedkeuring van de 85-jarige Grassi was en is voor ons college een absolute randvoorwaarde om mee te werken aan de herontwikkeling van het gebouw. Stadsbouwmeester Jeroen de Willigen heeft de architect in Italië daartoe bezocht samen met de vertegenwoordigers van de RUG. Hoewel Grassi geen praktiserend architect meer is heeft hij speciaal voor deze gelegenheid een schetsontwerp gemaakt voor de uitbreiding, die hij samen met een lijst van randvoorwaarden en verder uitgangspunten heeft aangeleverd. Grassi zag met deze opdracht kans om een aantal oorspronkelijke ideeën alsnog te laten realiseren. Het oorspronkelijke ontwerp was al voorzien in 5 bouwlagen maar is destijds verkleind uitgevoerd vanwege programmatische redenen.

Vervolgens hebben wij de RUG geadviseerd een gerenommeerde architect te selecteren om dit delicate project tot een goed einde te brengen.

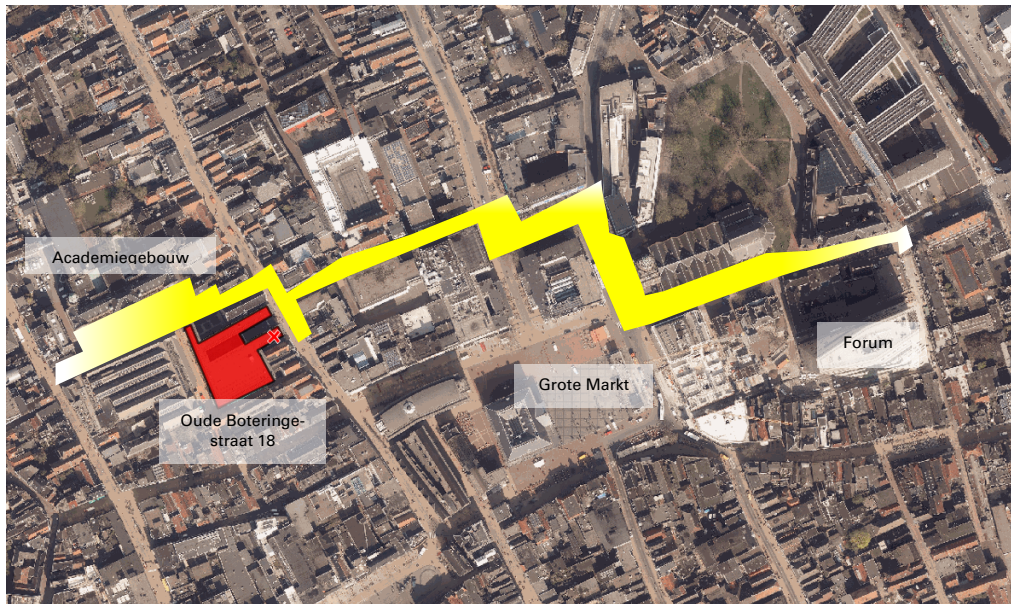
Bij de selectie zijn de stadsbouwmeester en hoogleraar architectuurgeschiedenis Cor Wagenaar betrokken. De aanbesteding is gewonnen door de combinatie Cruz y Ortiz/Inbo, die in Nederland naam hebben verworven door de grootscheepse verbouwing van het Rijksmuseum. Cruz y Ortiz zijn goed bekend met Grassi en werken nauw samen met de oude meester. Zij leggen ook de ontwerpen aan hem en de stadsbouwmeester voor. Beide zijn positief gestemd over de zorgvuldige aanpak van de planuitwerking.

Afbeelding: impressie huidige situatie en toekomstige situatie (bron: Grassi).

Belang voor de binnenstad

Wij zijn positief gestemd over voorgenomen invulling van deze locatie aan de Oude Boteringestraat 18 en de zorgvuldigheid waarmee de herontwikkeling wordt aangepakt. Het plan brengt de levendigheid in de directe omgeving terug en draagt bij aan de ontwikkeling van dit deel van de binnenstad. Er ontstaat een nieuwe as die loopt van de Harmonie, via het Broerplein en de Rode Weeshuisstraat naar de noordzijde van de Grote Markt. Met de ontwikkelingen rondom de Rode Weeshuisstraat en Stalstraat en ideeën over de route Oude Boteringestraat- Kreupelstraat transformeert deze ‘achterkant’ van de Grote Markt naar een aantrekkelijk verblijfsgebied. Door de fietsenstalling aan zowel de Oude Boteringestraat als de Poststraat te ontsluiten wordt het fietsverkeer gespreid. Ook de tweede huidige tweede entree aan het Broerplein wordt in ere hersteld.

Afbeelding: de 'tweede as' achter de Grote Markt Noordzijde

Aandacht voor omgeving

Het verhogen van de voormalige Openbare Bibliotheek met een bouwlaag kan middels een reguliere Wabo-omgevingsvergunning met een buitenplanse afwijking. Artikel 4 van bijlage II Bor geeft het college van Burgemeester en Wethouders hiertoe de mogelijkheid. Naar aanleiding van de vergunningprocedure van 'Mercado' hebben wij op aandringen van uw raad en Vrienden van de Stad onze werkwijze verscherpt. Wij vinden het belangrijk uw raad vroegtijdig actief te informeren bij bijzondere projecten, ook als het college bevoegd is zelfstandig af te wijken van bestemmingsplannen.

Op 29 september 2020 zijn er op initiatief van de gemeente door de RUG afspraken gemaakt met de Vrienden van de Stad over het vervolgproces. Daarbij is afgesproken uw raad per brief over de bouwplannen te informeren voordat de universiteit een aanvraag omgevingsvergunning indient. Ook zijn er afspraken gemaakt over het informeren van belanghebbenden en belangstellenden in de omgeving. Tot slot heeft de RUG op 3 december jl. een informatieve sessie belegd met vertegenwoordigers van de Bond Heemschut en Vrienden van de Stad over de plannen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.